

MARIANTUM

BT620

L4

C.1

008845

1080021124

EX LIBRIS

HEMETHERII VALVERDE TELLEZ

Episcopi Leonensis

Capilla Alfonsina
Biblioteca Universitaria

Capilla Alfonsina
Biblioteca Universitaria

OPUSCULUM
THEOPHILOSOPHICUM
DE PRINCIPATU,

seu Antelationis Marianæ Gratiæ,
illud S. Joannis Damasceni Oratione prima
DE NATIVITATE VIRGINIS MARIE

circa principium explanans effatum :

*Etenim natura Gratiæ cedit, ac tremula stat progredi
non sustinet: quoniam futurum erat, ut Deigen-
nitrix Virgo ex Anna ovissetur, natura Gratiæ
factum subvertere minime ausa est; verum
tantisper expectavit, dum Gratiæ fru-
ctum suum produxisset:*

Ubi concordata Physica cum Theologia;

Natura cum Gratiæ; Scientia cum Religione,
• Scholasticam accendit facem ad primordiale
Immaculatæ Virginis Dei-genitricis in
primo suæ Conceptionis instanti gra-
tiam nonnihil illuminandam.

A P. FRANCISCO XAVERIO
LAZCANO, MEXICANO,

*Societatis Jesu, Doctore in Regiis, ac in Pon-
tificia Mexicana Academia Professore
Theologo elucidatum.*

VENETIIS, MDCCLV.
Ex Typographia Andreae Poletti.
SUPERIORUM PERMISSU.

45441

BT620
L4

FONDO EUTERIO
VALVERDE Y TELLEZ

Illibato prorsus, infimul ac glorio-
sio Dei-Genitricis semper Vir-
ginis MARIÆ in Guadalupa-
na. Mexicea effigie ab ipsa
Reginæ omnigenæ sanctitudi-
nis manu graphice adumbrato
momento.

Nescio, quo Lenocinantis
fortunæ fato evenisse
crediderim, Pulcher-
rima mulierum, ut
magnifica de te cogitanti versaretur
ante oculos Cœlicis mihi de-
pictum lineamentis totum, quod
animo sæpe volveram, argumen-
tum. Ita ductante Numine com-
paratum est, ut cum Animam,
meliorem partem tuæ genialis am-
plitudinis contemplerer diutius,
ab Omnipotentis dextera colloca-
tam a primis incunabulis in Em-
pyreo, dum ex nihilo illam in su-

a 2 bli-
008845

blimem, unoque Deo minorem Ingeniosus ipse rerum Molitor eveheret excellentiam; intuerer quoque sæpius patrio in Solo, lumine corporeo Guadalupanam ad miraculum speciem, te venustissimam egregie referentem. Et quidem supra naturam, supra gratiam, supra communem Gloriam nostræ viderunt Gentes, quod nobis cunctæ inviderunt Nationes, & nec prophana inter prodigia, nec mortalia inter portenta florentia retro secula aliquando celebrarunt. Flores apparuerunt in terra nostra. Sed qui Flores, Deus Immortalis! Quæ Rosæ! Quæ Lilia! Parum profecto propalarim. Astra peregrino micantia idioma te in Occidente; Solem Orientem in Occasu; diem illum, diem longe felicissimum, diem Cæli, diem, insoliti splendoris exordium, adeo

di-

dividentem lucem a tenebris, ut & noctis Præsidem Lunam, & ætherea Sydera sibi adegerit famulantia! Nihil expresserim. Angelum nomine spiritualis, & gloriosæ Creaturæ, e Supremo delapsum Senatu suspicimus, famosam Omnipotentis amantis machinam cernuum suffulcire! Quæ omnia inauditum aliquid, & humanum supra captum augustum portendere cunctis ubique gentibus, etsi hebetioribus plane videbuntur. Tellus media hyeme pullulat, flores, florumque Regnam in resis. Cælum mittit Solem, Lunam, & Astra, Altissima Spirituum Respublica mille conspicua titulis, mille illustris nominibus legat Nuntium Rosæ purpuram. Sydera fulgorem, candorem Luna, Sol radios, Empyreum Principem, Spiritus Principes,

a 3 pes,

pes, intellectus in capite, voluntates in pectore gratulabundi submittunt, in triumphalis Colossi signum, victrici tenerrimæ Puellæ plantæ: demonstrantes mortalibus, non modo quid Fœmina possit, sed multo luculentius, quid, & quantum possit Deus, dum singularem Fœminam efformarit.

His vere magnis dum animum oblecto, percipimus, planeque sentimus in totius creaturæ flore, ornamento, & corona unam Virginem, propriis certatim depingentibus penicillis Guadalupanam lucem, umbram evasisse Conceptionis in Gratia, & Gloria inclytæ, ac Immaculatæ MARIE ad nuptialem Empyreï thalamum. Ubi amicta lumine, velut vestimento, operta Stellis, ut Prædestinatorum Mater, & Exemplar, exaltata refulget super Choros An-

gelorum, regio diademate inestimabili conflatò ardentioris Charitatis auro cingit tempora, cui nullum instans effluxit, quin dominante conspicua majestate ad altioris ordinis evecta Solum super omnes Creaturas, Numine Authore, ante conspectum, & triumphantis, & militantis Orbis se se in æternum adorandam exhiberet. Et quis per publicam fidem erit adeo a Sapientum Choro alienus, adeo in Sacra Pagina peregrinus, ut tam insolita, illuminata Symbola Sacro, & prophano idiomate, imò & indico caractere, Empyreum, Gratiam, Gloriam sub docti velaminis involucris spirare disteatur? Nemo certe. Nonne mirifica adeo anigmata eo tendunt, eo collimant, eo demum, quod moliuntur, non evincunt? Imaginem

nimirum Conceptionis virgineæ adumbrare, delineare, colorare, perficere, demonstrare? Virginem profecto creatam in Cælo immensa divitem Gratia, ineffabili perfusam Gloria adumbrant, delineant, colorant, perficiunt, demonstrant.

Joannes Evangelista (Joannes, famosum gratiæ nomen) oculis aquilinis e sublimi Apocalypseo specula ritu vaticinantis suspexit signum magnum, quod apparuit in Cælo. In altissimo Cælo, in Empyreo, extemplo clamant Scripturarii eminuit plane Mulier amicta Sole, Luna sub pedibus ejus, & in Capite ejus corona Stellarum. Joannes Damascenus signum ipsum, quod Evangelista litterarum monumentis consignaverat: coram Sanctorum Gravissimorum PP. Senatu,
scho-

scholastica lance pendit, trutinat, librat, ponderat. Naturam idcirco tremulam, subsistentem, atque præ reverentia expectantem fructum Gratiæ luculenter definit. Neque enim in alium erumpit Gratia fructum, quam in gloriam, neque alium agnoscit gloria florem præter Gratiam. Fortunatissimo tandem sæculo, fortunatiore terra, ipsa, ipsa Virgo ultimam lineam duxit, dum in pallio alterius Joannis, propriis Dei-Genitrix, quibus Omnipotentem Creatorem infantilibus obvolverat pannis, manibus totam hanc Cælicam scenam mirifice depinxit in floreo augustæ Conceptionis Simulacro: per tempus illud, quo Ecclesia mysterium suavissimum rite celebrabat, primordiale harmoniosæ creationis momentum picta, & pictrix expressit, dedit-
a 5 que,

que, ut Joannes Jacobus gloriosæ
adeo Mariæ transfigurationis
simplex, integerrimus testis in-
taminatum Palladium in occidua
plaga toti terrarum Orbi, velut
in amplissimo Naturæ, Gratiæ,
& Gloriæ theatro parthenico con-
structo Fano spectandum propo-
neret.

Ita apertissimo Dei consilio com-
paratum splenduit, ut parvus
fons, qui crevit in fluvium, in
Lunam, Solemque tandem appa-
ruerit conversus. Joannes enim
Evangelista vidit, quod factum
fuit ab initio, & ante secula,
Imaginem futuræ veritatis in idæa
æterni intellectus ab æterno, &
in æternum amantis: adveniente-
que temporis plenitudine concepta
fuit Immaculata Regina Exem-
plari æterno in uno conformata
momento. Joannes Damascenus

mo-

modum, tempus mensuram, bar-
moniam, ingenium e Cathedra
docuit Sapientes idcirco tantum,
& intellectum habentes. Po-
stremo Joannes Didacus rudis,
barbarus, neophytus, inter abje-
ctissimam Indorum plebem me-
diastinus, Sapientibus, & Insi-
pientibus ingeniosissimum Numi-
nis depingentis opus ostendit cre-
dendum, explicuit adorandum,
reliquit amandum. Ideo a Gua-
dalupea pictura tartareus exulat
Draco, quem victricibus contri-
tum plantis, triumphali solemnii
momento in sempiternum detur-
bandum sceleri terribilis fecit ista
Mulier Hyerarchie Angelicæ præ-
cunctis Spiritibus amabilis. Si-
mulacrum ergo Floreum Guada-
lupanum, novus Dei Paradysus,
corruptibili riccino, fragiles in-
ter rosas stat perenne Omnipo-

rentiæ, insimul ac Virgineæ Conceptionis monumentum, & pignus veritatis credendæ, venerationis tribuendæ, momenti-æternum adorandi, ac amoris in immensas amplitudinis Marianæ succrescentis flammæ.

Quare age, Magna Parens; ejus mille titulis clientelam Americanis debitam confisus, & incertissimum tutamen juratus exposco. Totum, quod in hoc opere meum est, quantumcumque est, quod certe minimum est, tuo tibi proprio jure vendicas. Secundissimam mihi confidentiam præstant in venustissimo vultu oculi præ incredibili modestia demissi; quia quæ in altis habitas, humilia respicies. Idcirco ignoscendo ausu offero ad limina primordialis tuæ Sanctitatis marcescentes inter ingenii flosculos
(Gua-

(Guadalupeis quamvisimiles tuis, utpote e solo spinarum tantum feraci germinantes) intellectualem male conceptum Fætum, ut vel illum tamquam pia Mater ubere de Cælo expositum lactes, vel ut abortivum, tamquam victimam ad tuas aras (alternata sorte contentum) patiaris in augusti tui Nominis primævam Gratiam illico præfocandum.

D. D. Joannis Josephi de Eguiara, & Eguren. Metropolitanæ Ecclesiæ Mexicæ Canonici Magistralis, Regiæ ac Pontificiæ Universitatis Rectoris, Emeritique in ea Primariæ Sacræ Theologiæ Cathedræ Antecessoris, Illustrissimi D. D. Emmanuelis Rubii Theologi Camera, atque Archiepiscopatus Examinatoris synodalis, Sanctæ Inquisitionis Censoris ex munere, Cappuccinarum Virginum Capellani.

Jubente Excmo. D. D. Joanne Francisco Guemez de Horcasitas, Novæ hujus Hispaniæ Pro-Rege, Governatore, & Duce Gen. meritissimo, Regalis Mexicanæ Cancellariæ Præside Vi-

gilantissimo, &c. Librum, non absque eximia animi voluptate, perlegi, cui titulus: *Opusculum Theophilosophicum de Principatu, seu Antelatione Mariæ Gratiæ illud S. Joannis Damasceni Oratione prima de Nativitate Beatissimæ Virginis MARIÆ circa principium explanans essatum: Etenim natura gratiæ cedit, &c.* A. R. admodum P. FRANCISCO XAVERIO LAZCANO, Societatis JESU, Universitatis nostræ Mexicæ Doctore Theologo, Antecessoreque Eximii Doctoris Cathedræ, ac Sanctæ Inquisitionis Officii Censore dignissimo, diligentissime elucubratum. Et sane ubi Marianam Conceptionem Purissimam philosophice juxta ac theologice traditam, novis, eisdemque pulcherrimis definitam video cogitationi-

nibus, quæ cum præcis Scripturarum, Patrumque effatis amice cohærent, tum etiam in primis abstrusæ S. Joannis Damasceni sententiæ lucem meridiana clariorem affundunt, sensumque verborum & mentis Sanctissimi ac Sapientissimi Ecclesiæ Magistri, de Beatissima Dei parente optime meriti, tradunt enucleatissime: ubi inquam hæc video, & animo iterum atque iterum reputo, nullus dubito, quin Opusculi Author amænissimi videatur mihi: *Scriba doctus in Regno Cælorum, qui profert de thesauro suo nova, & vetera.* (1) Porro veteribus Virginæ immunitatis fundamentis jam pridem solidissime jactis, quæ explorata supponit omnia, extraque disputationis aleam posita

(1) Matth. 13. 52.

sita cernuus veretur, nova a gravissimis deinceps Theologis hætenus cogitata recens, ac laudans, novissimum adjicit, propriumque systema, tam ipsum solide dispositum, concinnatumque ingeniosissime, ut nihil eo antiquius dixerim, nil recentius. Si enim rem a capite ad calcem universam inspicio, puram putem S. Joannis Damasceni doctrinam legere, & ceu ipsum præstantissimum Ecclesiæ Doctorem suam conceptis verbis mentem aperire, nihil facile credo. Qua sane quid in puncto Marianæ Conceptionis antiquius? Si vero Opus ipsum rursus considero, ut in eo aliorum Patrum testimonia ad institutum nata demiror; ut celebriores Theologorum sententias pro tuenda, explanandaque præservatione intemeratæ Matris in
No-

Nostri propositum omnes oportune traductas intueor; ut totius ordinem sisthematis, ac mirabilem partium inter se acoluthiam observo; quid, inquam, in Mariana Theologia recentius? Scilicet, quam *Civitatem Sanctam Jerusalem novam descendentem de Cælo a Deo*, (2) Author noster Apocalypticum Vatem secutus jure merito appellat MARIAM, cujus creatam in Empyreo animam, unaque junctam corpori tunc genito ostendit, Mundum ego dixerim novum, Patres illos imitatus atque Doctores, simili qui titulo inculpatissimam Dei-parentem non injuria colunt, atque salutant.

*Mundus speciosior ac dignior,
quam*

(2) Apocalypf. 21. 2.

quam totus Mundus (3) a Chryfostomo nuncupatur MARI A: *Mundus specialissimus altissimi Dei* (4) dicitur a Bernardo: *Mundus magnus in parvo* (5) audit apud Andræam Cretensem. Et ut alios interim Patres, non absimiliter Virginem appellantes, omittam, Damascenum ipsum, cujus in præsentiarum mens Helena est, ut dicitur, totiusque Voluminis cardo, libentius adduco, qui cum *Mundum magnificum*, tum etiam *Mundum Mundo mirabiliorem* (6) Dei parentem scripsit. Perinde quasi novum digito

(3) S. Chrysof. Hom. in Matth.

(4) S. Bern. Serm. B. M. cujus initium *Ave Maria*.

(5) Andr. Cretens. Orat. 1. de Dormit. Deipar.

(6) Damascen. Oration. 4. de Nativ. B. V.

to signaverit Mundum ; quo in uno mirabilia magnitudoque ita decertant , ut & magnitudine ad stuporem usque mirabilis , & mirabilibus ad portentum magnus appareat . Tam enim Americae tractus protrahuntur & latissime patent , ipsa ut reliquas in unum conjunctas Orbis partes facile exæquet : totque ubique monstris ac portentis scatet , ut passim mirabilia ob oculos ponat , quæ totam retro antiquitatem veteremque Mundum latuerant . Quod si hæc in causa fuere , uti Novus Orbis audierit , collatitia Doctissimorum Scriptorum suffragatione , nec Hispanis dumtaxat , sed Exteris etiam hominibus consentientibus ; quid non existimem Reginam Cœlestium *Mundum magnificum* , *Mundum Mundo mirabiliorem* propterea dictam , quod
No-

Novi adinstar Orbis ab summo rerum omnium Opifice condita fuerit ? Jam vero , cum is , qui Novus Mundus dicitur , veteri cœvus sit , nec tardius e manibus supremi Conditoris , quam ille prodierit , antiquus insimul recensque sit , ut & novitate mirandus , & verendus antiquitate , necesse est .

Huc Joannes Audænus ingeniosus collimavit epigrammate canens :

*Nil ait esse novum Salomon sub Sole ; Columbus
In veteri Mundum reperit Orbe novum . (7)*

Et ecce typum Marianæ Conceptionis , prout in hoc describitur Libro pulcherrimum . Siquidem negotium jam inde a temporibus Damasceni dispositum , con-
di-

(7) Ovvenn. Epigram. lib. I. 21.

ditumque apprime, in lucem, qua donatur nunc, fulgentissimam prodit in presentiarum. Orbem dixerim retroactis sæculis Scriptores latentem, quasi immensis Oceani fluctibus, hoc est, mille difficultatibus involutum, quem fauste ac feliciter Author noster detexerit, Columbum non sequutus modo, sed longissime etiam prætergressus, quod pretiosorem multo, nobilioremque Mundum aperiat, erasque lem-mate, *Non plus ultra*, quod in hoc puncto, veluti Herculeis definito columnis, videbatur scriptum, viam pandat amplissimam, qua gradientes Mariani cultores, inæstimabiles sibi hauriant divitias, Scholasque gazis pretiosissimis locupletent. Hercle, si ut Ecclesiastæ testimonio rescimus, Deus *Mundum tradidit disputa-*

tioni eorum, (8) (hominum scilicet) Novus plane Mundus in hocce Libro Theosophiæ Professorum disquisitionibus traditus apparebit, qui cum de principe Marianæ Conceptionis negotio nil ulterius disputare possint aut velint, amico cunctis & piissimo fœdere conjuratis; de adjunctis nihilo tamen minus, modisque, quibus Deus Optimus Maximus intendere illud voluerit, ac executioni mandare, jucunde pariter ac ingeniosissime velitant, & Scholastico more congregiuntur ac digladiantur. Quæ cum ita habeant omnia, egregii hujusce Operis Scriptorem egregiis pariter laudibus cumulare par erat; & vero etiam ego panegyrim illi texere utcunque tentarem, ceu

in-

(8) Eccles. 3. 11.

industrio in Scholastico Orbe Columbo, qui novum hunc tandem aliquando detexerit, ni ejusdem me præpediret modestia, altumque de ipso silentium indiceret. Faciam tamen nunquam, Authorem quamvis invitus taceam, Operis ut commendationi, exili licet multumque infra meritum jacenti, penitus superfedeam. Certe Physicam cum Theologia, Naturam cum Gratia, Scientiam cum Religione amice peræque socians ac ingeniose, eximiam adversus Purissimam Deiparentem ubique pietatem spirat: solida, exquisita, pulcherrima abundat doctrina: penitiores ac cultiores ex intima Philosophia sententias offert: gravissimis Scripturarum testimoniis, Patrum suffragiis, Theologorum sententiis, cunctisque sacris supellectilibus splendescit,

scit, fulget, ornatur. Verbo omnia complector: Mundum in hocce Opere novum miror; quo de, verba mutuatus ab Antonio Possentino, viro Doctissimo, de America scribente, libentissime dicam: *Emersus peno ex Oceano ætate nostra Novus Orbis non gemmarum modo atque auri, verum divitiarum Sapientie Dei copiam exeruit.* (9) Sua enim sponte, ut reor, Lectores Theophilosophici hujus Libri invenisse in eo fatebuntur, & Philosophiæ gemmas ordinatim sparsas, & argenti copiam atque auri Theologiæ, cui illæ apprime innectuntur ac maritantur; ac tandem Pientissimæ gratulabuntur ac Purissimæ Matri, cujus in Con-

(9) Pat. Antonius Possevin. T. 1. Bibliot. L. 1. cap. 7.

ceptione Deus cœlestes pene thesauros exhaustit, Sapientiæ suæ; Amoris, Potentiæ exemplar ob oculos ponens, cui tunc quidem Angeli executionis testes applauderent, deinceps homines etiam, & terræ incolas & Cœli, cernui gratularentur. Hæc igitur cum Liber contineat, e veræ Pietatis, Fidei, ac Sapientiæ penu deprompta; ne minimum quidem toto in eo apicem offendi, quod ejusdem Editionem moretur; plurima enim vero quæ dignissimus sit, ut typis excudatur. Sic sentio, Salvo semper meliori iudicio. Mexici, duodecima Januarii anno M. DCC. L.

Dr. Joannes Josephus de Eguiara, & Eguren.

D. D. Em-

D. D. Emmanuelis Antonii Roxo, Rio, & Vieyra. Collegæ ex merito Mexici in Regali, & Antiquiore Divi Ildefonsi Collegio, Salmanticæ in Academia Doctoris, Cathedrarum S. Canonum Competitoris, & Vespertinæ Legum ad tempus suffecti, Regiorum Conciliorum Patroni, Clarissimarum Divi Francisci, Virginisque a redimendis Captivis de Mercede nuncupatæ Familiarum Judicis Servatoris, Sanctæ Inquisitionis Ordinarii, & Consultoris, hujusque Metropolitanæ Canonici Approbatio.

Dñe. Pro-Archiepiscopo.

NESCIO, quo pacto gratias habeam pro dignitate tibi, qui mihi id genus Opus com-

b 2 mi-

miseris evolvendum, ex cujus perattenta lectione haud minus delectamenti hauserim, quam doctrinæ. Invitat enim pariter, & oblectat tractatus, quem de Primatu Marianæ Gratia, pietate, eruditioneque solita in lucem edendum perpoliit P. Franciscus Xaverius Lazcano, Societatis JESU non degener Filius, notissimus in hac Academia pro Eximio Doctore Theologus, & in Maximo SS. Petri, & Pauli Collegio Sacrorum Bibliorum Interpretis; cujus nomen expressum in fronte Libri laudes ipsi conciliat, quas me, præter ejusdem moderationem, sapius per amicitiam declaratum laudationum suarum fastidium silentio coegit obvolvère. At vero, ubi tui ipsius in temet præconium extat, supervacaneum est aliunde petere elo-
gia:

gia: itaque suæ parco consulto incommodare modestiæ. Tuis tamen obtemperaturus præceptis, Opus non tam examinandi, quam addiscendi gratia, intento animo volutavi. Neque aliud mihi dolendum, aut adnotandum existimo, nisi pretiosissimi eam esse Voluminis brevitatem, quæ longiorem, & votis omnibus expectitam voluptatem Lectori vix ipsam degustare incipienti præripiat. Nimirum Dei Parentis Excellentias adamussim congestas principalem sibi scopum præfixit, præfixumque tum nitide, cum strictim consequutus est Author. Ecquis autem tam sit ferreus, quin lætitia utique maxima super tantæ Reginae laudibus perfundatur? Ecquis, cujus reverentia, observantia, desiderioque breviora scripta etiam latissima non
b 3 exi-

existent? Profecto innumeras inter dotes, quibus lectissima illa, & Divina Fœmina cohonestatur, ea nunquam non mihi amplissima visa est, Purissimæ vero Dominae semper sum cum primis jucundiorē arbitratus, qua ipse longē gloriosissimus Conceptus omnino expers maculae constituitur. Quare cum hujusce Operis Inventor id agat, id velis, remisque contendat, id demum, mea scientia, perficiat, ut ejus Animæ Sacratissimæ extra Corpus propugnata in Emphyreo Cœlo creatione, modum plane naturaliorē, quo immunitas isthæc evenire potuit, statuat, nã ego incredibilis essem duritiæ, stuporisque singularis, nisi Opus multo gratissimum, & omni dignissimum celebritatē sentirem. Et quidem ut cogitatum pul-

pulchrè novum libere fateor, sic graviter nego, usque eo post homines natos esse inauditum, quod ulla ex parte discrepet ab SS. Patribus (1) omnium facile Præceptoribus, ac Magistris. Cum enim Sapientissimi hi, Sanctissimi que Viri nihil non gloriosum Virgini pertractarint, ille unus reliquus fuit Scriptori nostro labor (alioqui, nescio, laude dignior, an negotiosior,) ut suam

ex

(1) Vide Rup. in Cant. Virg. c. 21 apud Corn. 10. 24. Ecclesiast. vers. 14. prop. fin.

Item Silveyr. in Matth. qui profert de thesau. nova, &c. n. 146. Doctus Scriba ac Magister profert vetera, scilicet, documenta novis tamen expositionibus, ac declarationibus, &c.

Adducit Rup. apposite & Senec. Epist. 33. Quid ergo? non ibo per priorum vestigia? Ego vero utar via veteri; sed si priorē planiorēque invenero, hac muniam, &c. Illum consule in cant. Mos. lib. 3. sect. 8. art. 16. num. 143.

ex ipsorum PP. mentibus sententiam erueret. In quibus Damascenus, is qui doctrinam Authori mirabilem suppeditavit, eandem non tam videtur obscuris significare verbis, quam aperto consilio funditus exposuisse. Quod liquido deprehendet, quisquis attentius oculos ad Librum lectitandum appellat. Atque hinc jam satis aperuisse videor, quid sit, quamobrem tanta fuisset lætitia affectus, tantaque voluptate, cum legebam; Opus videlicet eo prorsus tendere, ut Virginis intemeratum conceptum, cui multis nominibus memet obstrictum profiteor, in splendoribus Sanctorum naturaliori, captuque faciliore modo, & ratione componat.

Accedit ad oblectandum doctrina, qua hoc altius imbutus sum,

sum, quo jucundius paginas delibavi. Fieri quandoque solet, ut hæc in mente fusiores agant radices, quæ dulcioribus lymphis voluptatem interfluunt. Ecqui fieret, ut multum ibi non doceret, ubi tanta inest Eximii Doctoris, Eruditissimi Cornelii, aliorumque Peritissimorum hominum sapientia, quorum unusquisque decus, & ornamentum Sacratissimæ JESU Societatis recenseri valet? Neque vero ad unum adnumerari queunt, qui numero sunt prope infiniti. Ac si quis novum istius documenti fulcimentum desideret, ad præstantissimum Barradium accurrat, ne tempus non superfit ad versandum Garaum, Mendozam, Nuerum, ceterosque, quos, cum Bibliothecis plurimis complendis sufficerent, percensere non licet nu-

merando. Et quoniam quidquid mihi est doctrinæ (si quid tamen est) quidquid ingenii, quidquid bonarum artium, id omne quantum, quantum est, a me in primis illorum Scholæ repetere prope suo jure debent; nihil mirum cuique videbitur, si missis aliis, quorum nomina honoris, & authoritatis causa in hoc tractatu continentur, unos ego Jesuitas, dum de doctrina egerim, memorarim. Quocirca finem faciam, si præsens Opus non solum probatum mihi, nec solum commendatum omnibus declararim, verum etiam abs te, Domine, vehementer oraverim, ut communi utilitati, & profectui cum maxima erga Dei Genitricem pietate conjuncto, typis permittatur. Nihil quicquam in eo est minus tutum, nihil, quod

quod non quadret cum SS. PP. mente, doctrina testimonii. Salvo meliori, &c.

Data Domi postridie Kalendas Februar. Anno a Christo nato M. DCC. L.

Tibi, tuisque addictissimus præceptis

*Dr. Emmanuel Antonius Roxo,
Rio, & Vieyra.*

Excellentissimus D. D. Joannes Franciscus Guemez, & Horcasitas, Pro-Dux Generalis Regionum Exercituum, Novæ Hispaniæ Pro-Rex, &c. concessit, ut typis excudatur hoc Opusculum, Theophilosophicum, visa, quæ præcedit, Censura D. D. Joannis Josephi de Eguiara, & Eguren.

Die 13. Januarii, Anno 1750.

D. D. Franciscus Xaverius Gomez de Cervantes, Primarius, & Emeritus Sacrorum Canonum in Universitate Mexicana Antecessor, hujus Archiepiscop. Vicarius Generalis, &c. Opusculum jam dictum, in lucem edi, concessit, visa præcedente D. D. Emmanuelis Roxo Censura.

Die 14. Martii, Anno 1750.

LICENTIA RELIGIONIS.

Joannes Antonius de Oviedo, Societatis Jesu, Præpositus Domus Professæ Mexicanæ, & hujus Provinciæ Novæ Hispaniæ Vice-Provincialis facultate mihi a R. P. N. Francisco Retz, totius Societatis Præposito Generali communicata, concedo, ut Opusculum Theophilosophicum de Principatu, seu Antelatione Marianæ Gratiæ a Patre Francisco Xaverio Lazcano, ejusdem Societ. Theologo, Theologiæque, & Sacrarum Litterarum Professore compositum typis mandetur, cum tres ejusdem Societatis Sacerdotes, & Theologiæ Professores, quibus illud examinandum commisi, recognoverint, & in lucem edi probaverint, si ita iis, ad quos pertinet, videtur. In quorum fidem has litteras manu propria subscriptas, & Sigillo nostræ Societatis munitas dedi. Mexici die decima septima Decembris Anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo nono.

Joannes Antonius de Oviedo.

Antonius de Paredes
Pro Secret.

Procul sit a me, procul sit
 prophana credulitas, ut
 amens existimem, in Rempubli-
 cam litterariam me aliquid spe-
 ciosum invehere in proprii in-
 genii (quod sentio, quam sit
 exiguum) vel triumphum, vel
 eneomium. Plane verecundia de-
 territus in gravissimo Theologo-
 rum Senatu penitus elinguis con-
 ticescerem, omnia quippe Glen-
 tium indicunt: Virginis ineffabi-
 lis Majestas, quam nec capere,
 dum cogitamus, nec capi, dum
 explicamus, posse, apud omnes
 solenne est: Altum Immacula-
 tæ Conceptionis Mysterium, de
 quo ni summum differas, non
 homines, non Deus, non con-
 cessere Columnæ: Gravissimus
 Theologorum Chorus, qui ple-
 nis

nis Voluminibus adeo feliciter
 charitmatæ Immaculatæ Reginae,
 nervose ac delicatissime usque ad
 delicias, pompam, & miracu-
 lum illustravit, ut amplius pro-
 gredi videatur nefas, ne Scruta-
 tor Majestatis opprimatur a glo-
 ria. Quos inter dulcioris Miner-
 væ Proceres non ultimus sit Pa-
 ter Dr. Franciscus Suarez; cujus
 doctrinæ enucleandæ Provinciam
 per aliquot annos in Regali ac
 Pontificia Academia Mexicea im-
 par tam Eximio Magistro, ægre
 sustinui: sed amor modum ne-
 scit, & tantum inest ingenio
 amentis, quantum amantis.
 Quamobrem hoc Opusculum,
 (cujus theorema princeps in pu-
 blico aliquando meæ Academiæ
 Theatro examinandum compa-
 ruit) discipulus Theologis, meis
 sine controversia Magistris offe-
 ro

ro corrigendum, ut ipsi formam infirmibus, obscuris claritatem, claris nitorem, nitentibus, siqua niteant, aculeatum splendorem, tepentibus flammam, marcescentibus decorem, languidis robur, pondus, autoritatem, falsisque expunctis veritatis fulcimentum, dictis patienter impertiantur. Idcirco ultro, & consulto primorum Doctorum verba multis in locis fides exarator transcribo, ut me ab illis discere, eorum facibus illuminari, alta ipsorum premere vestigia, & ne latum quidem unguem ab ipsorum sensu discedere, litterariis comitiis compertum appareat. Hoc tamen, priusquam opinandi curriculum ingrediar, ipsis persuasum esse, velim: hac in causa pietatis potius, quam ingenii partes a me esse susceptas. Ita-

que

que si aut humiliter, aut prescius, aut succintius egero, quam vel materiae gravitas, vel Mysteriorum dignitas, vel Personae amplitudo postulat; peto ab ipsis, ut tantum labori meo indulgentes concedant, quantum infantili intellectui gygantea molienti, & vehementi amori praeter infiniti argumenti dulcedine crapulato conivendum existimaverint. Rudis index viam Peritioribus ostendam. Verumtamen, si quis e Sapientibus Marianis rigido supercilio ausibus istis non annuat, & si aliter superis visum sit, Superioribus nimirum meis, vel Ecclesiasticis, vel Regularibus, affataque mea indigna cedro, nec levi servanda cupresso alte judicaverint; ego quoque sempiterna oblivione cernuus, ac provolutus censeo sepelienda.

NOI

xlij
NOI REFORMATORI
dello Studio di Padova.

AVendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approbazione del P. Fr. Giovanni Paolo Zapparella Commissario del Sant' Offizio di Venezia nel Libro intitolato *Opusculum Theophilosophicum de Principatu, seu Anelatione Marianæ Gratiæ illud S. Joannis Damasceni Oratione prima de Nativit. Virg. Mariæ explanans essatum: Etenim natura gratia cedit &c.* Autore P. Francesco Lazzaro Soc. Jesu, &c. non v'esser cosa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per attestato del Segretario nostro, niente contro Principi, e buoni costumi, concedemo Licenza ad Andrea Polesi Stampatore di Venezia, che possi esser stampato, osservando gl' ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.
Dat. li 4. Gennaio 1754. M. V.

{ Alvise Mocenigo 2.º Ref.

{ Marco Foscarini Cav. Proc. Ref.

Registrato in Libro a Carte 67. al Num. 394.

Giacomo Zuccato Segr.

Adi primo Febbraro 1754.

Registrato in Libro del Magistrato Eccellentiss.
de' Signori Esecutori contro la Bestemmia.

Gio: Battista Battisti Segr.
IN.

xliij
INDEX
TITULORUM.
DISPUTATIO I.

- D**E Philosophica Immaculata Virginis
Conceptione. Pag. 1.
Sect. I. De Creatione animæ rationalis. *ibid.*
§. I. Quid sit Creatio? *ibid.*
§. II. De Creatione animæ rationalis. 13.
§. III. De Creatione Animæ V. 25.
Sect. II. De tempore Creationis animæ rationalis. 39.
§. I. Quo tempore creatur anima rationalis? *ibid.*
§. II. Non obstante spiritualitate animæ rationalis, creatur in instanti, quo corpus organicum est ultimo dispositum. 50.
§. III. De Corpore B. Virg. 62.
Sect. III. An possit Deus creare animam rationalem extra corpus ultimo, & perfecte organizatum? 77.
§. I. An possit Deus ut Author nature creare animam rationalem extra corpus ultimo organizatum? *ibid.*
§. II. Quomodo in unico instanti reali possit anima rationalis creari extra

cor-

corpus, & in eodem instanti reali infundi? *Pag. 90.*

§. III. An possit anima creata extra corpus in unico tantum instanti, in quo creatur, naturaliter uniri corpori? *101.*

Seçt. IV. An anima B. Virginis fuerit extra corpus creata? *115.*

§. I. Probabile est, Animam V. fuisse creatam extra corpus. *ibid.*

§. II. Fundamentum aliud. *128.*

§. III. Fundamentum præcipuum. *143.*

Seçt. V. Argumenta contraria. *155.*

§. I. Primum radicale argumentum. *ibid.*

§. II. Alia argumenta. *170.*

§. III. Reliqua argumenta. *192.*

DISPUTATIO II.

DE Theologica Immaculata V. Conceptione. *209.*

Seçt. I. De peccato originali. *ibid.*

§. I. An sit, & quid originale peccatum? *ibid.*

§. II. De subiecto, causa efficiente, & transfusione peccati originalis. *221.*

§. III. Illationes ex dictis. *237.*

Seçt. II. De principalioribus modis exogitatis a Theologis ad declarandam

dam

dam Virginis præservationem a peccato originali. *Pag. 250.*

§. I. Assumptum Theologorum super hoc puncto explanatur. *ibid.*

§. II. Ordo Decretorum Dei in sententia Scoti exponitur. *261.*

§. III. Principaliores aliorum opiniones. *271.*

Seçt. III. Ex ordine Decretorum Dei stabilitur nostra conclusio. *282.*

§. I. Ut hæc intentio Dei habeat suum effectum connaturalem, debet Anima Beatissimæ Virginis intelligi primo creata extra corpus. *ibid.*

§. II. Roboratur amplius assertio stabilita. *293.*

§. III. Nova fundamenta pro Assertionem nostram producuntur. *305.*

Seçt. IV. Proponitur alia sententia circa Virginis præservationem. *318.*

§. I. Exponitur hæc opinio. *ibid.*

§. II. Roborantur hæc omnia explanatione alterius difficultatis. *330.*

§. III. Roborantur hæc amplius. *342.*

Seçt. V. Hoc systemate explicantur clarius dona naturæ, & gratiæ, quæ tribuunt Theologi Beatæ Virgini. *353.*

§. I. De dotibus naturalibus V. *ibid.*

§. II. De donis supernaturalibus Corporis, & Animæ Virgineæ. *363.*

§. III.

§. III. Prosequitur intentum, & roboratur assertio nostra. Pag. 374.

DISPUTATIO III.

DE mirabili prorsus Immaculata V. Conceptione. 386.

Seçt. I. Quo in loco fuerit creata Eva? *ibid.*

§. I. An intra, an extra Paradisum creati fuerint primi Parentes. *ibid.*

§. II. Quo loco fuerit creata Anima Evæ? 398.

§. III. De perfectionibus Evæ in statu innocentia. 409.

Seçt. II. De loco, ubi fuit creata Anima Beatissimæ Virginis. 419.

§. I. Anima Virginea creata fuit in Empyreo. *ibid.*

§. II. Scripturarum roboramenta. 436.

§. III. Argumenta contraria. 449.

Seçt. III. De Virg. gloria. 463.

§. I. Quid de Virginis gloria senserint Theologi communiter? *ibid.*

§. II. Quid de magnitudine gloriae Deiparæ Theologi senserint? 473.

§. III. Ampliatur idem assumptum. 482.

Seçt. IV. Quid asserant Theologi de gloria accidentali Virginis? 492.

§. I. Quid de gloria accidentali Virg. subjectiva Theol. cogitaverint? *ibid.*

. III. §.

§. II.

§. II. Quæ de gloria accidentali subjectiva passiva Deiparæ restant, explanantur. Pag. 505.

§. III. De gloria accidentali activa Virginis in Empyreo. 518.

Seçt. V. Mariana gloria connaturalius Damasceni systemate explicatur. 530.

§. I. Nostro discurrendi modo gloria primi instantis Conceptionis Mariaræ clare intelligitur. *ibid.*

§. II. Hac Animæ Virginis gloria in statu separationis in instanti, in quo fuit Corpori conjuncta, extolluntur, quantum fieri potest, omnia dona, & excellentiæ Virginis. 545.

§. III. Opusculi synopsis. 557.

Ad maiorem Dei gloriam.

O. S. C. S. M. E. C. A. R.

TRA-